

UTRECHT.

2.

POLDERS OF WATERSCHAPPEN DIE GEHEEL OF GEDEELTELIJK OP DE KAART VOORKOMEN.

Administratieve indeeling.

HOOGHEEMRAADSCHAP AMSTELLAND.

Noordholland.

Polder Rondehoep. (Bestaande uit drie waterstaatkundige polders waarvan er twee op dit blad voorkomen.)

Utrecht.

GROOT WATERSCHAP DE RONDE VEENEN.

Mijdsrechtse droogmakerij 1ste bedijking.

Waterschap Botshol of Noorderpolder.

Polder Nollestein.

Polder de Ronde Veenen.

Waardassacker waterschap.

Waterschap de Winkel.

Slotpolder.

Waterschap het Hoog en Groenland.

Oostzijdsche waterschap.

Waterschap de Roode Molen.

„ Donkerliet.

„ Oukoop.

„ Spengjen.

„ Kockengjen.

„ Westveen.

GROOTWATERSCHAP VAN WOERDEN.

Utrecht.

Waterschap Kamerik Treytingens.

POLDERS DIE NIET TOT EEN HOOFDWATERSCHAP VEREENIGD ZIJN.

Noordholland.

Hornpolder.

Blijkpolder.

Uitermeerdijksche of Prutpolder.

Polder de Nes.

Horstermeerpolder.

Polder Kortenhoeft (gedeeltelijk in Utrecht).

Stichtsch-Ankeveensche polder.

Hollandsch-Ankeveensche polder.

Hilversumsche meent.

's Gravelandsche polder (boezemland).

Utrecht.

Garsterwaterschap.

Hoerwaterschap. (Bestaande uit een hoog en lang gedeelte.)

Waterschap Voorburg.

„ Holland.

„ Sticht.

„ het Houderd.

„ Breukelerwaard.

„ Groot en Klein Oud-Aa.

„ Portengen Zuidende.

„ Kortrijk en Gieljesdorp.

„ Otterspoorbroek.

„ de Hooge en Neermaten.

„ Dorssewaard.

„ Loenderveen.

„ Breukelerveen, Tienhoven en de Weerkampen van

Loosdrecht (gedeeltelijk in Noordholland).

SLUIZEN.

Wijde in den dag.	Diepte onder A.P.	Schut-slagbalk lengte.
Meter.	Meter.	Meter.

A. Schutsluis met 2 paar deuren te Nieuwerluis, gemeenschap gevende tusschen Amstelland en de Vecht 3.55 2.10 31.40

B. Schutsluis met 2 paar deuren aan den Joostendam, gemeenschap gevende tusschen Amstelland en den boezem van den Heycop 3.40 2.40 19.25

C. Uitwateringsluis met 1 paar deuren in de Stadswatering 2.90 1.70

D. Uitwateringsluis met 1 paar deuren in den Heycop 3.35 1.15

E. Schutsluis met 2 paar deuren in de Kerkvaart te Breukelen, gemeenschap gevende tusschen den boezem van den Heycop en de Vecht 3.85 1.55 20.00

F. Uitwateringsluis van den Haarrijn met één paar deuren 2.45 1.25

Door de sluisen C, D en F, watert de boezem van den Heycop op de Vecht af.

DE KEULSCHE VAART.

Deze vaart, die verbinding te water van Amsterdam met de rivier de Lek, volgt, van Amsterdam uitgaande, den Amstel tot aan den Omval, vervolgens de ringsloot van de Diemermeer en de Weespertervaart tot aan de schutsluis te Weesp; voorts de Vecht, waarin twee afsnijdingen de Nieuwe Vecht of Reevaart en de afsnijding bij het huis De Nes, tot aan de Weerdsloot te Utrecht; en eindelijk de Vaartsche Rijn tot Vreeswijk.

Lengte van de Amstelsluisen te Amsterdam tot Weesp . . . 13445 meter; van daar tot de Weerdsloot te Utrecht . . . 33200 „ „ en van Utrecht tot de sluis te Vreeswijk . . . 11580 „ „

te zamen . . . 58225 meter.

De vaart tusschen Amsterdam en Utrecht wordt gehouden op een diepte van — 2.60, en de Vaartsche Rijn tusschen Utrecht en Vreeswijk op een diepte van — 1.76. Voor de Vaartsche Rijn is het zomerkanaalpeil + 0.47 en het winterkanaalpeil + 0.60.

TIENHOVENSCHE VAART.

In de jaren 1835 en 1836 werd van de Vecht bij het Kraaijennest tot aan het Roodpannehuis een kanaal gegraven, dat als het begin te beschouwen is van een verbinding te water van de Vecht met de Eem.

Daarna werd het in 1839 op Noordhollandsch grondgebied doorgetrokken, terwijl die doortrekking door eene sluis bij het Roodpannehuis van het bestaande kanaal, dat met den polder Loosdrecht-Breukelerveen gemeen ligt, werd gescheiden.

Sedert 1857 heeft het provinciaal bestuur jaarlijks f 1000 aangewend tot voortzetting van het kanaal in de richting van de Hollandsche rading. Dit kanaal is gevorderd tot de grens tusschen de gemeenten Westbroek en Achtienhoven.

De diepte is — 1.70. Het plan van voortzetting loopt langs den Polder en verder de Pijnenburggrift volgende, naar de Eem.

POLDERS, ENZ.

Polders of Waterschappen. (In de provincie Utrecht worden de polders waterschappen genoemd).

Op de kaart is de waterstaatkundige toestand getekend. De administratieve indeeling is boven de kaart omschreven.

Hoogheemraadschap Amstelland.

Zie voor de polders, die tot het Hoogheemraadschap behooren de opgaven boven de kaart. Het Hoogheemraadschap heeft gene werken ten zijnen laste. Het bestuur van Amstelland wordt gevorderd krachtens een handvest van Keizer Karel V van 25 September 1525.

Grootwaterschap de Ronde Veenen.

Zie voor de polders, die tot dit Grootwaterschap behooren de opgaven boven de kaart. Alle polders van dit Grootwaterschap behooren tot Amstelland.

De polder de Ronde Veenen omvat de voormalige polders Wilnis beoeten Heinoomvaart, Wilnis beoeten Heinoomvaart, Oudhuizen beoeten Bijlerveld, Demmerik, Vinkenven, Alcoude Proostdij, Aasdam in het Veen en de Noorder-Zuider en beoeten de Zonne polder, welke alle een waterstaatkundigen polder uitmaken en nu vereenigd zijn onder één bestuur, namelijk dat van het Grootwaterschap.

Bij dit bestuur zijn in onderhoofd:

- de ringkade van het Grootwaterschap,
- de sluisen, die gemeenschap geven met den algemeenen binnenboezem,
- de molens tot bemaling van dien boezem,
- de vaarten, welke den algemeenen binnenboezem vormen, en verschillende wegen.

Het heeft toezigt op alle waterkeerende en watersleidende werken, behorende tot of in verband staande met den algemeenen waterstaat van het Grootwaterschap. Behalve voor Botshol vormt het bestuur van het Grootwaterschap met de betrokken gemeentebesturen het bestuur van de veenderijen in het Grootwaterschap gelegen.

Het tegenwoordige reglement van bestuur is goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 11 Januarij 1868 (Staatsblad n°. 52).

Grootwaterschap van Woerden.

(Zie Utrecht 1, 3 of 4).

Waterschap Heycop genaamd de Lange Vliet.

Dit waterschap ontloot zijn oorsprong aan een bij open brief van Floris van Wevelichoven in 1385 aan enige landen bezuiden den Leydschen Rijn gegeven veryunning tot het graven van een watering naar de Vecht.

Met het inwendig beheer der waterschappen die op de Vliet uitkomen, heeft het bestuur van dit waterschap niets te doen, behalve met dat van die waterschappen bezuiden den Leydschen Rijn, welke door de Heycop molens beoeten worden; daarop heeft het waterschap eenig toezigt. Verder is het belast met het onderhoud en beheer van de 4 Heycop molens, enkele molenvlieten, eenige waterkeeringen van gemeenschappelijk belang, enkele bruggen en de Vliet met hare uitwaterende sluisen, behalve de schutsluis te Breukelen. Ook heeft het toezigt op de met de Vliet gemeen liggende vaarten de Kerkgracht, de Aa en de Stadswatering.

TOELICHTING.

De polders op de kaart hebben de kleur van den boezem, waarop zij uitwateren, in verschillende tinten.

Polders, door een bies van donkerder tint omgeven, brengen het water niet regtstreeks op den boezem, maar eerst op een anderen polder of op een gemeenschappelijke binnenboezem. De alzoo bij elkander behorende polders hebben gelijke tint.

Bij polders die afwateren op een boezem en op een anderen polder is de kleur dienovereenkomstig gestreept en gebied.

Hooge gronden, boezem- en vlielanden zijn niet gekleurd.

De afwatering van hooge gronden, voor zoover die op het terrein nog door greppels, door de helling van den grond of door andere kennelijke middelen zichtbaar is, is aangeduid op de kaart door de gronden te omgeven met een bies van de kleur van den boezem of van het stroomende water waarop zij afwateren.

Door stroomende wateren worden verstaan die wateren, welke steeds een verband in denzelfden zin vertoonen

Weteringen waarin het verband door middel van verschillende schutten, die bij overstoring werken, verdeeld is, zoo als die in het waterschap Maartensdijk, worden als stroompjes beschouwd.

De bij de schutten geplaatste cijfers geven de hoogte van het slut of het winterpeil van de verschillende deelen der weteringen aan.

Voorboezems van molens, al zijn zij ook door een sluisje met wachtdiener van den boezem gescheiden, zijn voorgesteld als tot dien boezem behorende.

Molensluisjes en inlaatsluiken zijn niet in het rood aangewezen.

Tot meer duidelijke aanwijzing van de boezemwateren en andere wateren waarvan het stroomgebied aangegeven is, zijn daarbij de benamingen in het rood gesteld.

VERKLARING DER TEEKENS.

- Schepradwatermolens.
- Vijzelwatermolens.
- Toeken ter onderscheiding van soemolens.
- Stoongemaal met aanwrijving van het aantal paardkrachten.
- De onder het stoongemaal geplaatste letter geeft het bemalingsverltuig aan; v. vijzel, c. centrifugaalpomp.
- Kleine watermolens.
- Bij bemalingswerktuigen, die het water op den boezem of op onbemalen polders uitslaan, is geen cijfer gesteld; bij die, welke het van de uitslaande molens toekent, het cijfer 2.
- Uitwateringsluis (U. sl.)
- Schutsluis (S. sl.)
- Schut waarvan de bovenkant op + 0.75 ligt en dienende om het water tot dat peil op te houden.
- Overtoom.
- Duiker onder door een waterleiding.
- Pijlschaal.
- Zomerpeil van polders.
- Winterpeil van polders.
- Cijfers zonder voorafgaande letter geven terreinshoogten aan.
- Straat-, grind-, schulpwegen, enz.
- Spoorwegen.

De grootte der polders is gegeven in Bunders, volgens meting op de kaart. Getallen, met het teken + of — er voor geplaatst, geven hoogten aan in meters boven of beneden Amsterdamsch peil (A.P.).

STROOMENDE WATEREN.

De weteringen in het waterschap Maartensdijk.

Die weteringen vereenigen zich alle ten slotte in ééne wetering, genaamd het Zwarte water, waardoor ze, door middel van een schut bij Utrecht langs den Oostersloot en door een kleine maar vrije uitstrooming langs het schut van den Voorveldschen polder, op de Vecht afvateren.

Boevenpand van de Tienhovensche vaart.

Zomerwaterstand + 0.15. Die vaart loopt, zoo noodig, op het beoetenpand, gemeen liggende met den Loosdrechtchen polder.

BOEZEMS.

Boezem van Woerden. (Zie Utrecht 1, 3 of 4).

Vechtwater.

Grotte van den boezem ongeveer 240 B. Oppervlakte der polders, die hun water regtstreeks op den boezem brengen, 19550 B. ongeveer. Boezenland 1100 B. ongeveer. Oppervlakte der polders, boezenlanden en hooge gronden, die op de Vecht, hetzij regtstreeks, hetzij door tuschenkomst van een groteren of kleineren boezem (behalve de boezem van de 's Gravelandsche vaart) uitwateren, 30840 B. ongeveer.

Beoeten onder de Vecht nog door de sluisen, schutten en molens bij en om Utrecht het water naar een beoeten en bezuiden Utrecht gelegen oppervlakte van ongeveer 24500 B.

Gemiddelde waterstand over de 10 jaren 1858—1867: te Utrecht — 0.21 „ Muiden — 0.25

Hoogste en laagste stand gedurende dien tijd: te Utrecht 8 Januarij 1860. + 0.50 „ 26 Juli 1858. — 0.80 „ Muiden 19 April 1850. + 0.16 „ 6 Februarij 1861. — 1.26.

De kaden langs de Vecht hebben een hoogte van + 0.60 tot + 1.00. De Vecht ontlast zich door de Muider zeesluis.

Boezem van de 's Gravelandsche vaart, Karmenelsloot, Naardervaart, enz.

Gemiddelde waterstand over de 10 jaren 1858—1867, waargenomen aan het fort te Uitermeer — 0.25.

Hoogste en laagste stand gedurende dien tijd: 18 September 1867. + 0.09 4 December 1860. — 0.74.

De kaden langs den boezem hebben over het algemeen een hoogte van A.P. tot + 0.20 en van de Vecht polders tot + 0.50.

De boezem ontlast zich op de Buiten Vecht door de Oostsluis en door de lokers in den steenen heuvel den Muiderdijk; en op de Vecht door de schutsluis in het fort Uitermeer en door die ten zuiden van Muiden.

Boezem van den Heycop of Langevliet.

Oppervlakte der polders die op den boezem uitwateren, ongeveer 890 B. Het maalpeil voor de op dit blad voorkomende molens is + 0.15; voor de 3 molens bezuiden den Leydschen Rijn is het + 0.50.

De kaden langs den boezem hebben een hoogte van + 0.40 tot + 0.50. De boezem ontlast zich op de Vecht door 3 sluisen tusschen Nieuwerluis en Breukelen.

Haarrijn.

Oppervlakte der polders, die op den boezem uitwateren, ongeveer 30000 B. Het maalpeil van den boezem is + 0.05.

De kaden hebben een hoogte van + 0.35. De boezem ontlast zich door een uitwateringsluis op de Vecht tusschen Maarsse en Breukelen.

Kerkeinsche vaart. (Boezem van een gedeelte der waterschappen Westbroek en Achtienhoven).

Zomerwaterstand — 0.40.

Oppervlakte der polders, die op deze vaart uitwateren, ongeveer 1160 B. De vaart ontlast zich door een schut bij het fort de Klop op de Vecht

Amstellslands boezem.

Oppervlakte van den boezem ongeveer 600 B.

Oppervlakte der polders, die op den boezem uitwateren, ongeveer 30000 B. De gemiddelde waterstand over de 10 jaren 1858—1867, waargenomen aan de pijlschaal te Diemerbrug aan de Weespertervaart was — 0.35.

Hoogste en laagste stand van den boezem gedurende genoemde jaren: 21 Februarij 1865. + 0.07 26 Mei 1860. — 0.98.

Het vastgestelde maalpeil is — 0.15. (Men houdt zich echter tegenwoordig daar niet aan.) De waterkeeringen op kaden langs den boezem hebben in den regel een hoogte van + 0.15 tot + 0.30, doch voor enige polders bedraagt die hoogte niet meer dan A.P. en reikt voor andere tot + 0.75.

De boezem ontlast zich op het IJ en de Zuiderzee door sluisen te Amsterdam, door de Ipenslootsluis en door de Diemerdammerluis.

De ontlasting te Amsterdam heeft plaats op de grachten der stad, zoodat het water met het stadswater vereenigd op het IJ komt.

De gemiddelde stand van het stadswater van Amsterdam over de 10 jaren 1858—1867 was 0.35.

In het IJ te Amsterdam over genoemde jaren: vloed + 0.03, eb — 0.30.